

Elna, Diada de la Memòria. Parlament del diumenge 31 de maig de 2026

written by Daniela Grau | 6 de juny de 2026

Remembrança de la Massacre del 25.05.1285

Benvolguts connacionals i amics,

D'entrada vull donar les gràcies a en Josep Puig i a na Teresa Clota per llur implicació personal i la de les entitats que patrocinen, l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana [IPECC] i Indrets del Record, sense les quals des del 2009 no podríem celebrar aquesta Diada de la Memòria –l'única ara per ara a la Catalunya del Nord–.

Gràcies a llur activisme podem comptar any rere any amb la vostra necessària presència, estimats compatriotes, i així justificar l'única missa en català de tot l'any a Elna i el caràcter ara oficiós, malauradament no oficial, dels actes. Durant molts anys vam poder comptar amb la col·laboració de l'Ajuntament quan n'era batlle en Nicolàs Garcia, força conegut per la notorietat de la Maternitat d'Elna i que un nebot meu, en Terenci Vera Grau, amb ell fou regidor responsable de la catalanitat; ara, amb la nominació del nou batlle del Rassemblement National, qui per fi m'ha permès de fotocopiar a la Casa de la Vila els dossiers per a la missa, sem a l'expectativa amb vista a l'any vinent perquè s'ha suprimit dels serveis municipals el de la catalanitat.

Agraeixo també a en Josep i a na Teresa els homenatges, alguns a més a més per escrit, dedicats al meu difunt marit Karoly Morvay, docte lingüista i professor universitari hongarès, catalanòfil i catalanista que ens feu sempre costat.

La Commemoració de la Massacre del 1285 a Elna té una funció

molt important perquè sem un país colonitzat i pel fet que no es denuncia prou la doble colonització francoespanyola de la nació completa que patim. Així doncs, els catalans del Nord ignoren majoritàriament la història pròpia. El traductor i escriptor Ramon Monton, col·laborador de la revista *Llengua Nacional* hi va publicar el 2008 un interessant article titulat: «La importància de la memòria». Ressalta que «la memòria ens fa immunes a les mentides dels qui fa segles que volen destruir-nos» i que «els llocs de memòria són sovint una denúncia sagnant de les seves falsedats». Afegeix que cal «compensar l'acció de segles de desmemòria, d'intents d'aniquilació» i cita l'historiador Albert Balcells pel qual la memòria «comporta la commemoració activa amb significat polític [...]».

El repte de la Diada de la Memòria a Elna és doncs doble: recuperar la memòria de la nostra història i paral·lelament com diu Balcells fer-ne un «instrument de mobilització, d'alliçonament, d'identificació i de visibilitat pública [...]», jo diria de catalanitat assumida i reivindicada, o sigui de conscienciació nacional. Malauradament, a la Catalunya del Nord aquesta tasca és encara més aleatòria perquè sem entre els Països Catalans el més dissortat, el més pobre, el més colonitzat. La supervivència de la nostra llengua i fins i tot de la nostra identitat hi és molt amenaçada, raó per la qual comptàvem tant en la consecució de l'estat català independent.

Desgraciadament, la nostra història al Nord és conscientment ocultada, no s'ensenya pas ni a les escoles ni als instituts, i és constantment falsificada en els mitjans de comunicació. És horrorós!

Molt poques persones a Elna sabien abans d'un primer article amb foto al diari *L'Indépendant* el 2007, i moltes ho ignoren encara –en tot cas ho desconeixen els mainatges de les escoles i del col·legi, perquè els mestres no ho ensenyen i tampoc no participen en aquesta Diada–, que els brancals de la portalada de la catedral van ser esclatats pel foc el 1285 i per quina

raó. S'oculten ben entès les repressions franceses, ja que preval la mentida repetida a cor què vols que «le Roussillon s'est donné à la France». Sort que un dels lemes més perversos amb el qual s'amaga que França té colònies també a ultramar, el lema oficial de la república d'ençà del 1648 «Liberté, Égalité, Fraternité» s'esborra de mica en mica de la magnífica portalada de la nostra catedral romànica. Aquesta inscripció sobre un monument és no sols una aberració, sinó també un atemptat contra una magnífica obra d'art feta amb les mans dels nostres artesans, contra el nostre patrimoni català, doncs contra el patrimoni de la humanitat.

No podent llistar totes les manipulacions i falsificacions de la nostra història, citaré només a tall d'exemple un article publicat fa un any a *L'Indépendant* que pretén revelar els «secrets» dels quadres penjats en la Sala del Consell Municipal de Perpinyà, que il·lustren episodis històrics importants. El primer quadre evoca la travessa del país pel cartaginès Hanníbal: segons l'articulista va negociar el 218 a Ruscino –l'actual nucli perpinyanès Castell-rosselló– amb «gaulois»; nosaltres sabem de mà del catedràtic Emili Junyent de la Universitat de Lleida que l'iber Indíbil fou qui va liderar les revoltes contra la primera gran conquesta del nostre territori, la romana, i acabdillà 8000 ibers fins a Elna en sosteniment de la població de la nostra ciutat, també ibers. Però l'afirmació «Nos ancêtres les Gaulois» és el credo martellejat a totes les colònies fins i tot a ultramar. Pel que fa al segon quadre que remet a la terrible ocupació francesa dels Comtats per Lluís XI durant trenta anys i al títol de «Fidelíssima» que el rei Joan II atorgà a Perpinyà el 1475 per l'heroisme dels habitants i llur fidelitat a Catalunya, l'autora qualifica les tropes d'«aragoneses» i el rei Joan II d'«espanyol» (*L'Indépendant*, 14.06.2025).

Efectivament, no es pot llegir mai, en cap article de divulgació, que els nostres reis eren catalans: són o mallorquins, o aragonesos o espanyols o francesos: català ni

un! Cap! Tampoc no s'hi troba mai mencionada l'existència de l'estat català, la naixença del qual remunta al segle IX com ho demostra Alícia Marcet i Juncosa, que era professora a la Universitat de Perpinyà, en el llibre accessible a tothom *Breu història de les terres catalanes del Nord*, Trabucaire, 1998 i 2020, i també en llibres seus editats en francès. S'oculta la nostra història per desarrelar la nostra identitat nacional i impossibilitar les nostres reivindicacions.

Aquest procés continu s'ha accentuat molt des del 2016 amb la integració de la Catalunya del Nord dins la regió anomenada *Occitanie*; ara ens fan tornar occitans, i ens dol de constatar que polítics principatins es reuneixen cordialment amb la presidenta de la regió la senyora Delga, l'artífex socialista del reforç de l'imperialisme francès, sense denunciar l'anorreament de la nostra catalanitat.

I per acabar dues citacions, la primera d'en Jaume Sastre i Font, president de l'Assemblea Sobiranista de Mallorca que comparteixo plenament perquè són les que a casa hem sentit des de joves en boca del pare, Gilbert Grau i Salvat, un català del Nord independentista precursor: «Hem de partir del fet que som una colònia [...] Nosaltres no som un problema intern d'Espanya ni tampoc una minoria nacional dins Europa. Som un país conquistat per les armes espanyoles i franceses. El nostre problema és Espanya i França i és un conflicte colonial» (*El Punt Avui*, 24.01.2026).

I la segona citació d'en Ramon Monton escrita amb motiu de les pedres del Born a Barcelona, aquest lloc de memòria impressionant de la conquesta espanyola i que em permeto de fer servir per a les pedres que «criden, [...] que gemeguen i ploren» de la nostra catedral (Alfons Llorenç, *El Temps* 2007): «[...] les pedres ens parlen perquè es tracta d'herois, de la vida, les lluites, els somnis, els desitjos i les esperances dels nostres avantpassats, gràcies als quals som el que som i encara estem aquí» (Op. Cit.).

Moltes gràcies.